

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II

«ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ»

**ПРОГРАМА
обов'язкової навчальної дисципліни**

підготовки бакалаврів/магістрів

напряму/спеціальності

_____ 01 Освіта, 013 Початкова освіта _____
(шифр і назва напрямку, спеціальності)

Розробники програми: Силадій І. М. кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та психології
ЗУІ ім. Ф. Ракоці II

Затверджено на засіданні кафедри педагогіки та психології
Протокол № 1 від „28” серпня 2018 року

Завідувач кафедри _____

(підпис)

_____ к. п. н. Маргітич К. Є.

(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, рівень освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 11 М., 09Б., 03Г (шифр і назва)	Обов'язкова	
Модулів – 1 Змістових модулів – 2	Напрямок підготовки /спеціальність: <u>Мат., Біо., ІІА, Фіол.</u>	Курс:	
Загальна кількість годин - 90		1	
		Семестр	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента - 4	Рівень освіти: магістр	2	
		Лекції	
		20 год.	10 год.
		Практичні, семінарські	
		10 год.	4 год.
		Лабораторні	
		- год.	год.
		Самостійна робота	
		60 год.	76 год.
		Індивідуальні завдання:	
Вид контролю: <u>Залік</u>			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета є формування у студентів здатності творчо мислити, вирішувати складні проблеми інноваційного характеру й приймати продуктивні рішення у сфері цивільного захисту (ЦЗ), з урахуванням особливостей майбутньої професійної діяльності випускників, а також досягнень науково-технічного прогресу.

Завдання передбачає засвоєння студентами новітніх теорій, методів і технологій з прогнозування НС, побудови моделей їхнього розвитку, визначення рівня ризику та обґрунтування комплексу заходів, спрямованих на відвернення НС, захисту персоналу, населення, матеріальних та культурних цінностей в умовах НС, локалізації та ліквідації їхніх наслідків.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен володіти компетенціями.

Загальні компетенції охоплюють:

- вміння визначити коло своїх обов'язків за напрямом професійної діяльності з урахуванням завдань з ЦЗ;
- знання методів та інструментарію моніторингу НС, побудови моделей

(сценаріїв) їх розвитку та оцінки їх соціально-економічних наслідків;

- здатність приймати рішення з питань ЦЗ в межах своїх повноважень.

Професійні компетенції за видом діяльності охоплюють:

- проведення ідентифікації, дослідження умов виникнення і розвитку НС та забезпечення скоординованих дій щодо їх попередження на ОГ відповідно до своїх професійних обов'язків;
- обрання і застосування методик з прогнозування та оцінки обстановки в зоні НС, розрахунку параметрів уражальних чинників джерел НС, що контролюються і використовуються для прогнозування, визначення складу сил, засобів і ресурсів для подолання наслідків НС;
- розуміння, розробка і впровадження превентивних та оперативних (аварійних) заходів цивільного захисту;
- інтерпретування новітніх досягнень в теорії та практиці управління безпекою у НС.
- забезпечення якісного навчання працівників з питань ЦЗ, надання допомоги та консультацій працівникам організації (підрозділу) з практичних питань захисту у НС;
- оцінювання стану готовності підрозділу до роботи в умовах загрози і виникнення НС за встановленими критеріями та показниками;

3. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Загально - професійна підготовка до ЦЗ.												
Тема 1. Роль, місце і завдання цивільного захисту в життєдіяльності населення України.	20	5	2			13	20	2	1			17
Тема 2. Основи цивільного захисту населення.	20	5	2			13	20	2	1			17
Разом за змістовим модулем 1	40	10	4			26	40	4	2			34

Змістовий модуль 2. Професійна готовність до НС.											
Тема 1. Організація цивільного захисту на підприємстві, в установі, організації.	25	5	2			18	25	3	1		21
Тема 2. Забезпечення заходів і дій в межах єдиної системи цивільного захисту.	25	5	4			16	25	3	1		21
Разом за змістовим модулем 2	50	10	6			34		6	2		42
Усього годин	90	20	10			60	90	10	4		76
Модуль 2											
Усього годин											

4. Темі практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Загальне керівництво ЦЗ відповідно до принципу її організації. Завдання цивільного захисту в Україні. Сили і засоби цивільного захисту України, їх характеристика і призначення.	
2	Надзвичайні ситуації в Україні та їх класифікація Рівні надзвичайних ситуацій (НС). Правова основа цивільного захисту. Система протидії НС в Україні (згідно з існуючою законодавчою базою).	
3	Організація цивільного захисту на об'єктах підвищеної небезпеки. Обов'язки начальника цивільного захисту об'єкта та начальника штабу ЦО об'єкта при різних режимах функціонування єдиної системи цивільного захисту.	
4	Фінансування заходів з ліквідації наслідків НС, відшкодування збитків постраждалим. Фінансування операцій, пов'язаних з накопиченням	

	(приростом), поновленням матеріальних цінностей державного резерву. Норми резервування та фінансування системи державного резерву на випадок НС. Використання матеріальних ресурсів з державного, оперативного, регіонального та місцевого резерву	
	Разом	

5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Роль та завдання цивільного захисту в Україні. Засоби цивільного захисту України, їх характеристика і призначення.	
2	Надзвичайні ситуації в Україні та їх класифікація Система протидії НС в Україні Рівні надзвичайних ситуацій (НС). Склад єдиної державної системи запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного і природного характеру (ЄДС НС)	
3	Цивільного захисту на об'єктах підвищеної небезпеки. Обов'язки начальника цивільного захисту об'єкта та начальника штабу ЦО об'єкта .	
4	Використання спеціальних фінансових та матеріальних резервів під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій. Страховий механізм відшкодування збитків від НС. Єдина система державного резерву України. Порядок підготовки матеріалів, на підставі яких надається експертний висновок щодо рівня НС. Забезпечення фінансування єдиної державної системи Координація організації торгівлі продуктами харчування і товарами першочергового вжитку для постраждалого населення.	
	Разом	

6. Індивідуальні завдання

1. Роль, місце та завдання цивільного захисту в Україні.
2. Загальне керівництво ЦЗ відповідно до принципу її організації.
3. Сили і засоби цивільного захисту України, їх характеристика і призначення.

4. Надзвичайні ситуації в Україні та їх класифікація Рівні надзвичайних ситуацій (НС).
5. Правова основа цивільного захисту.
6. Система протидії НС в Україні (згідно з існуючою законодавчою базою).
7. Організація цивільного захисту на об'єктах підвищеної небезпеки.
8. Обов'язки начальника цивільного захисту об'єкта та начальника штабу ЦО об'єкта при різних режимах функціонування єдиної системи цивільного захисту.
9. Фінансування заходів з ліквідації наслідків НС, відшкодування збитків постраждалим.
10. Фінансування операцій, пов'язаних з накопиченням (приростом), поновленням матеріальних цінностей державного резерву.
11. Норми резервування та фінансування системи державного резерву на випадок НС.
12. Використання матеріальних ресурсів з державного, оперативного, регіонального та місцевого резерву.
13. Страховий механізм відшкодування збитків від НС.
14. Єдина система державного резерву України.
15. Порядок підготовки матеріалів, на підставі яких надається експертний висновок щодо рівня НС.
16. Забезпечення фінансування єдиної державної системи.
17. Координація організації торгівлі продуктами харчування і товарами першочергового вжитку для постраждалого населення.

7. Методи навчання

Для вивчення дисципліни «Цивільний захист» використовуються такі методи навчання: лекція, дискусія, бесіда, семінарське (практичне) заняття, самостійна та індивідуальна робота.

З метою поглиблення вивчення дисципліни «Цивільний захист» та набуття вмінь і навичок для самостійних кваліфікованих розрахунків, аналізу та висновків у процесі вивчення дисципліни, студенти денної форми навчання виконують розрахунково-графічну роботу (РГР), а заочної та дистанційної - контрольну роботу (КРС) самостійну, теми яких розробляються з урахуванням специфіки профільної спрямованості ВНЗ.

1. Пояснювально-ілюстративний метод або інформаційно-рецептивний.
 - Студенти одержують знання на лекції, з навчальної або методичної літератури, через екранний посібник в "готовому" виді. Студенти сприймають і осмислюють факти, оцінки, висновки й залишаються в рамках репродуктивного (відтворюючого) мислення.
2. Метод проблемного викладу.
 - Викладач до викладу матеріалу ставить проблему, формулює пізнавальне завдання на основі різних джерел і засобів. Показує спосіб рішення поставленого завдання. Студенти стають свідками й співучасниками наукового пошуку. Вони не тільки сприймають, усвідомлюють і

запам'ятовують готову інформацію, але й стежать за логікою доказів, за рухом думки педагога.

3. Частково-пошуковий, або евристичний, метод.

- Організації активного пошуку рішення висунутих у навчанні (або сформульованих самостійно) пізнавальних завдань. Пошук рішення відбувається під керівництвом викладача, або на основі евристичних програм і вказівок. Процес мислення здобуває продуктивний характер.
- Метод дозволяє активізувати мислення, викликати зацікавленість до пізнання на семінарах і колоквиумах.

4. Дослідницький метод.

- Проводиться аналіз матеріалу, постановки проблем і завдань й короткого усного або письмового інструктажу студентів. Студенти самостійно вивчають літературу, джерела, ведуть спостереження і виміри й виконують інші дії пошукового характеру. Навчальна робота безпосередньо переростає в наукове дослідження.

Ще одна класифікація методів побудована на основі виділення джерел передачі змісту:

- Словесні: джерелом знання є усне або друковане слово (розповідь, бесіда, інструктаж і ін.)
- Практичні методи: Студенти одержують знання й уміння, виконуючи практичні дії (вправа, тренування, самоуправління).
- Наочні методи: джерелом знань є спостережувані предмети, явища, наочні приклади (ілюстрування, показ).

Дискусійні методи. Елементи дискусії (суперечки, зіткнення позицій, навмисного загострення й навіть перебільшення протиріч в обговорюваному змістовному матеріалі) можуть бути використані майже в будь-яких організаційних формах навчання, включаючи лекції. Дискусійні методи виступають як засіб не тільки навчання, але й виховання.

В основі активних методів лежать: діалогічне спілкування, як між викладачем і студентами, так і між самими студентами; у процесі діалогу розвиваються комунікативні здатності; уміння вирішувати проблеми колективно; розвивається мова студентів.

8. Методи контролю

№ п/п	Види діяльності	Коефіцієнт (вартість) виду	Кількість робіт	Результат
1	Виступи на практичних заняттях	10	4	40
2	Тестові завдання	10	2	20
3	Самостійні завдання	5	4	20
4	Диференційований залік	20	1	20
Підсумковий рейтинговий бал				100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності Az összpontszám az összes tanulmányi teljesítmény alapján	Оцінка ECTS Osztályzat az ECTS szerint	Оцінка за національною шкалою Osztályzat a nemzeti skála alapján	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики vizsga, évfolyammunka, gyakorlat	для заліку beszámoló
90-100	A	відмінно / jeles	зараховано megfelelt
82-89	B	добре / jó	
74-81	C		
64-73	D	задовільно / elégséges	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання elégtelen a pótvizsga lehetőségével	не зараховано з можливістю повторного складання nem felelt meg, a pótbeszámoló lehetőségével
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни elégtelen, a tárgy újrafelvételének kötelezettségével	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни nem felelt meg, a tárgy újrafelvételének kötelezettségével

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Усна відповідь

- вільне володіння матеріалом;
- повнота та логіка викладу;
- чіткість і доведеність формулювань;
- обґрунтованість тверджень;
- посилання на науково-літературні джерела;
- наявність узагальнень, висновків.

Письмова відповідь

- правильність. Чіткість, логічність у викладені відповіді на запитання;
- комплексне бачення питання (проблеми);
- вміння виділити головне;
- обрання правильної відповіді;
- чіткість позначень і акуратність.

Самостійні завдання

- правильність, чіткість, послідовність та лаконічність викладу матеріалу;
- врахування наукових позицій, підходів декількох авторів;
- наявність узагальнення, висновків;
- чіткість позначень, акуратність;

своєчасність виконання.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Приклад для заліку

Поточне тестування та самостійна робота				Сума
Змістовий модуль №1		Змістовий модуль № 2		
T1	T2	T1	T2	100
25	25	25	25	

T1, T2 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

1. Робоча програма дисципліни „Цивільного захисту” розроблена на основі освітньої програми (ОПП) підготовки. З метою якісного засвоєння учбового матеріалу розробляються професійні програми, навчально-тематичні плани, переліки питань до диференційованого заліку. Впроваджено систему об'єктивного контролю знань студентів.

Комплектація та підбір літератури, необхідної для забезпечення навчального процесу здійснюється відповідно до тематики дисципліни згідно з навчально-тематичними планами.

1. Курс лекцій.
2. НМПД, ОПП з дисципліни „Цивільного захисту”.
3. Методичні розробки до написання практичних(семінарських) завдання.
4. Методичні розробки до самостійної роботи.
5. Тестові завдання.

11. Рекомендована література

Базова

1. Конституція України. Основний закон. – К., 1996.
2. ДСТУ Б А.2.2-7:2010. Проектування. Розділ інженерно-технічних заходів цивільного захисту (цивільної оборони) у складі проектної документації об'єктів. Київ. – Мінрегіонбуд. України, -2010.
3. Про захист людини від впливу іонізуючих випромінювань: Закон України від 14 січня 1998 р. – К., 1998.
4. Про охорону здоров'я: Закон України. – К., 1992.
5. Про пожежну безпеку: Закон України. – К., 1993.
6. Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення: Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 27.
7. Про охорону здоров'я: Закон України. – К., 1992.
8. ДБН-97 Державні будівельні норми України Київ. Держ. Стандарт.1999р.
9. ДСТУ 3891-99 “Безпека у надзвичайних ситуаціях. Київ. Держ. Стандарт.1999р.
10. Закон України “Про цивільну оборону України”. – К.Голос України, 06.03.1993.(додаток – 24.03.1999р).
11. Положення про цивільну оборону України. Постанова кабміну України від 10.05.1994.-№299.
12. Закон України “ Про державний матеріальний резерв” від 24.01.97 № 51/97-ВР (Із зм. і доп., внесеними Законами України від 18.11.97 № 642/97-ВР, від 16.07.99 №988-XIV,від 11.05.00 №1709-III, від 16.02.98 №174).
13. Закон України “ Про правовий режим воєнного стану”. – К.Урядовий кур’єр, 14.06.2000.-№107.
14. Закон України “ Про захист людини від інфекційних хвороб”. – К. 06.04.2000. №1645-III.
15. Закон України “ Про зону надзвичайної екологічної ситуації”. – К.13.07.2000.- №1908- III.
16. Закон України “ Про об’єкти підвищеної небезпеки”. – К.18.01.2001.-№2245-III.
17. Закон України "Про охорону атмосферного повітря". – К.: Відомості Верховної Ради України, 1992. – № 50.– Ст. 678.
18. Закон України “ Про зону надзвичайної екологічної ситуації” від 13.07.00. №08-III.
19. Закон України "Про охорону навколишнього природного середовища". – К.: Відомості Верховної Ради України, 1991. – № 41. – Ст. 546.
20. Закон України "Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи". – К.: Відомості Верховної Ради України, 1991. – № 16. – Ст. 198; 1992., № 13. – Ст. 177.
21. Закон України "Про тваринний світ". – К.: Відомості Верховної Ради України, 1993. – № 18. – Ст. 191.

22. Закон України "Про екологічну експертизу". – К.: Відомості Верховної Ради України, 1995. – № 8. – Ст. 54.
23. Закон України "Про правовий режим надзвичайного стану". - К.Урядовий кур'єр, 14.06.2000.-№107.
24. Закон України "Про аварійно – рятувальні служби". - К.Урядовий кур'єр, 14.12.1999. - №1281.
25. Закон України "Про захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру". - К.Урядовий кур'єр, 16.09.2000. - №149.
26. Постанова КМ України "Про Державну комісію з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій" від 16.02.98 №174 (Із зм. і доп., внесеними постановами КМ України від 24.09.99 №1763, від 21.10.99 №43.
27. Постанова КМ України "Про порядок формування розміщення та проведення операцій з матеріальними цінностями Державного резерву від 08.10.97року №1129.
28. Постанова КМ України "Про номенклатуру та обсягів продукції Державного матеріального резерву" від 07.08.98 року №1245-46.
29. Постанова КМ України "Про розбронювання матеріальних цінностей мобілізаційного резерву та створення запасів матеріально-технічних ресурсів для виконання першочергових робіт під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій" від 15.04.97 року №338-027.
30. Постанова КМ України "Про затвердження особливостей формування та проведення операцій з матеріальними цінностями мобілізаційного резерву" від 29.01.98 року №100-03.
31. Постанова КМ України "Про затвердження Положення про організацію оповіщення і зв'язку у надзвичайних ситуаціях" від 15.02.99 №2.
32. Постанова КМ України "Про Основні засади створення в Україні підсистеми рятування і ліквідації небезпечних забруднень на воді єдиної державної системи запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного характеру" від 5.10.98 №1599.
33. Постанова кабміну України "Про єдину державну систему запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру" К.03.08.1998.-№1198.
34. Указ Президента України "Про систему реагування на надзвичайні ситуації на водних об'єктах" від 15.06.01 №436/2001.

Допоміжна

1. Бикова О.В. Болієв О.В., Деревинський Д.М., Єлісеєв В.Н., Миронець С.М., Осипенко С.І., Півень Ю.О. та інш. Основи цивільного захисту: Навч. посібник К: 2008.– 223 с.
2. Васійчук В.О., Гончарук В.Є., Качан С.І., Мохняк С.М. Основи цивільного захисту: Навч. посібник / Львів, 2010.- 384 с.

3. Гончарук В.Є., Качан С.І., Орел С.М., Пуцило В.І., «Оцінка обстановки у надзвичайних ситуаціях». Навчальний посібник, Видавництво НУ «Львівська політехніка». Львів, 2004р.,-136с.
4. Євдін О.М., Могильниченко В.В. та ін. Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій. Т.1. "Техногенна та природна небезпека". Т.3."Інженерно-технічні заходи цивільного захисту (цивільної оборони) та містобудування".Посібник.- К.: КІМ, 2007, 2008.- 636 с.,- 152 с.
5. Михайлюк В.О. Цивільний захист: Навчальний посібник. Ч.3: Цивільна оборона. – Миколаїв: УДМТУ, 2002.- 155 с.
- 6 Михайлюк В.О., Халмурадов Б.Д. Цивільна безпека: Навч. посібник.– К: Центр учбової літератури, 2008.– 158 с.
7. Осипенко С.І., Іванов А.В. "Організація функціонального навчання у сфері цивільного захисту". Навчальний посібник. -К., 2008. -286с.
8. Русаловський А.В., Вендичанський В.Н. Цивільний захист: Навч. Посібн./За наук.ред. Запорожця О.І., -К.: АМУ, 2008, -250с.
9. Стеблюк М.І. Цивільна оборона та цивільний захист: Підручник.– К: Знання-Прес, 2007.– 487 с.
10. Сусло С.Т., Заплатинський В.М., Харамда Г.М. Цивільний захист: Навч. посібник/ За ред.. проф.. М.О. Біляковича.– К.: Арістей, 2007.– 386 с.
11. Бегун В.В., Бегун С.В., Широков С.В. Казачков І.В., Литвинов В.В., Письменный Е.Н. Культура безопасности на ядерных объектах Украины. Учебн. пособие. – К. НТУУ КПИ, 2009, -363с.
12. Глотов "Безопасность жизнедеятельности человека на морских судах"., 2000г. 320с.
13. Довідник з цивільної оборони / Г.Г. Міговіч, ЗАТ "Українська технологічна група". К. – 1998. – 526с.
14. Джиргей В.С., Жидецьки В.Ц., Безпека життєдіяльності. Львів "Афіша",1999.-252с.
15. Депутат О.П., Коваленко І.В., Мужик І.С., Цивільна оборона. Навчальний посібник / За ред. Кашина П.І. - Львів, "П.П. Васильович К.І.", 2005-338 с.
16. Збірник нормативно-правових актів з питань надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру.Вип.3.Під заг.ред. В.В.Дурдинця- Київ: Агенство "Чорнобильінтерінформ", 2001.-532с.
17. Методичні вказівки з курсу "Цивільна оборона" для студентів магістратури денної форми навчання / Укл.: О.І. Бабенко, Р.І. Черевко. – К.: КДЕУ, 1997. – 136 с.
18. Норми радіаційної безпеки України (НРБУ-97). - Київ: Відділ поліграфії Українського центру держсанепіднагляду МОЗ України, 1998. - 125 с.
19. Основи соціоекології: Навч. посіб. / Г.О. Бачинський, Н.В. Бернада, В.Д. Бондаренко та ін.; За ред. Г. О. Бачинського. – К.: Вища шк., 1995. – 238 с.
20. Петров К.М. Общая экология. Химия. – С.-Пб., 1997 – 352 с.
21. Програма дій "Порядок денний на ХХІ сторіччя". К.: "Інтерсфера"., 2000.- 359 с.

14. Інформаційні ресурси

1. Офіційне інтернет-представництво Президента України
<http://www.president.gov.ua/>.
2. Верховна Рада України <http://www.rada.kiev.ua>.
3. Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua/>.
4. Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
<http://www.mon.gov.ua>, www.osvita.com.
5. Міністерство екології та природних ресурсів України
<http://www.menr.gov.ua/>.
6. Міністерство України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи
<http://www.mns.gov.ua/>.
7. Рада національної безпеки і оборони України
<http://www.rainbow.gov.ua/>.
8. Постійне представництво України при ООН <http://www.uamission.org/>.
9. Північноатлантичний альянс (НАТО) <http://www.nato.int/>.
10. Новини про поточні події у світі, в т. ч. про надзвичайні ситуації
<http://www.100top.ru/news/> (російською мовою).
11. Сайт, присвячений землетрусам та сейсмічному районуванню території
<http://www.scgis.ru/russian/>.
12. Сайт, присвячений надзвичайним ситуаціям природного характеру
<http://chronicl.chat.ru/>.
13. Офіційний сайт Американського вулканологічного товариства
<http://vulcan.wr.usgs.gov/> (англійською мовою).
14. Український інститут досліджень навколишнього середовища і ресурсів при Раді національної безпеки і оборони України
<http://www.erriu.ukrtel.net/index.htm>.
15. <http://www.dnopr.kiev.ua> - Офіційний сайт Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду (Держгірпромнагляду).
16. <http://www.social.org.ua> - Офіційний сайт Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України.
17. <http://www.iacis.ru> - Официальный сайт Межпарламентской Ассамблеи государств-участников Содружества Независимых Государств (МПА СНГ).
18. <http://base.safework.ru/iloenc> - Энциклопедия по охране и безопасности труда МОТ.
19. <http://base.safework.ru/safework> - Библиотека безопасного труда МОТ.
20. <http://www.nau.ua> - Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)».

21. <http://www.budinfo.com.ua> - Портал «Украина строительная: строительные компании Украины, строительные стандарты: ДБН ГОСТ ДСТУ».

15. Перелік питань на екзамен (залік)

1. Суть та мета цивільного захисту в Україні.
2. Завдання цивільного захисту в Україні.
3. Загальне керівництво ЦЗ відповідно до принципу її організації.
4. Сили і засоби цивільного захисту України, їх характеристика і призначення.
5. Надзвичайні ситуації в Україні та їх класифікація.
6. Рівні надзвичайних ситуацій (НС).
7. Правова основа цивільного захисту.
8. Система протидії НС в Україні (згідно з існуючою законодавчою базою).
9. Організація цивільного захисту на об'єктах підвищеної небезпеки.
10. Які дії керівника штабу району при НС природного характеру (паводку) на Закарпатті?
11. Що потрібно робити при виникненні пожегу в школі?
12. На об'єкті підвищеної небезпеки витік хімічної речовини, дії начальника ЦЗ на об'єкті.
13. Які дії громадян при введенні НС воєнного характеру?
14. Назвіть засоби індивідуального захисту при НС та їх застосування?
15. Фінансування заходів з ліквідації наслідків НС, відшкодування збитків постраждалим.
16. Фінансування операцій, пов'язаних з накопиченням (приростом), поновленням матеріальних цінностей державного резерву.
17. Використання матеріальних ресурсів з державного, оперативного, регіонального та місцевого резерву.
18. Страховий механізм відшкодування збитків від НС.
19. Координація організації торгівлі продуктами харчування.
20. Забезпечення товарами першочергового вжитку для постраждалого населення.
21. Правила дій при виявленні небезпечних вибухових предметів.

Методичні вказівки до практичних (семінарських) робіт з дисципліни

З метою поглиблення вивчення дисципліни «Цивільний захист» та набуття вмінь і навичок для самостійних кваліфікованих розрахунків, аналізу та висновків у процесі вивчення дисципліни, студенти денної форми навчання виконують практичну роботу, а заочної та дистанційної - контрольну роботу самостійну, теми яких розробляються з урахуванням специфіки профільної спрямованості ВНЗ, і наводяться у робочих навчальних програмах.

Організація і порядок виконання ПР (СР), тематика та вихідні дані визначаються робочими навчальними програмами, відповідними методичними вказівками і завданнями до виконання робіт студентів з урахуванням специфіки напрямів підготовки магістрів.

Види практичних (семінарських) занять дисципліни «Цивільний захист» відбуватися у спеціально обладнаних аудиторіях і навчальних лабораторіях з використанням засобів захисту, приладів, устаткування, електрифікованих стендів та іншого спеціального майна. При проведенні практичних і лабораторних занять навчальні груп поділяються на підгрупи.

При проведенні практичних (семінарських) занять створюється інтерактивне середовище, яке сприятиме розвитку у студентів творчого мислення, уміння вирішувати певні завдання на тлі навчальної обстановки, виробленню практичних навичок з підвищення спроможності сталого функціонування ОГ у НС, реалізації аварійно - рятувальних, відновлювальних та інших невідкладних робіт під час ліквідації наслідків НС. У процесі вивчення студенти виконують практичну (семінарську) роботу з метою демонстрації можливих випадків НС.

Методичні вказівки до самостійних робіт з дисципліни

Студенти самостійно розробляють методи виконання та захисту робіт з дисципліни «Цивільний захист» в окремих аудиторіях занять та самостійної роботи. Окремі заходи з вивчення питань основ цивільного захисту передбачаються також в програмах навчальних практик.

У встановленому порядку забезпечує студентам, які навчаються за індивідуальними програмами навчання, можливість виконання навчальних завдань за індивідуальною програмою з дисципліни «Цивільний захист», що відповідає кінцевим конкретним результатам індивідуального навчання.